

Oponentní posudek diplomové práce Alexandry Sedmihradské *Program pro rozvíjení asertivních dovedností adolescentů.*

102 s., 65 titulů literatury, článků a pramenů

Alexandra Sedmihradská se ve své práci pokouší vytvořit metodickou pomůcku pro rozvíjení asertivní komunikace, určenou pro učitele středních škol. Vedly ji k tomu, jak píše, zkušenosti z praxe (zájem studentů o asertivní techniky) a dále zejména skutečnost, že se v receptářích her setkávala pouze s jednotlivými hrami zaměřenými na asertivitu (to podle mého soudu nedopovídá zcela situaci, viz práce Vališové).

Ke koncepci práce:

Diplomový text má dvě části. Teoretická část (s.5-62) podává s oporou o rozsáhlou literaturu české proveniencce (a částečně též překladovou) celkový obraz rozpracování tématu „asertivita“ (s výjimkou kapitoly 2.). Text je členěn logicky a přehledně, odborný styl je kultivovaný. Postrádám však korektnější zacházení s literaturou (odkazy jsou většinou uvedeny pouze jménem autora a rokem vydání publikace, není jasné odkud až kam je autor přebírán atd.).

Druhá část (s. 63-100) představuje Program výcviku asertivních dovedností pro středoškoláky. Zde postrádám zejména definování cílů celého programu, jeho zařazení do kontextu závazného vzdělávacího kurikula střední školy (RVP), nástin přípravy učitele na jeho zvedení a alespoň postřeh ohledně rizik spojených s realizací takového programu nepoučenými a nepřipravenými učiteli.

K obsahu práce:

Asertivita je začleněna v kap. první (s. 5-8) do kontextu sociálních dovedností tím, že je chápána jako učením získaný habitus sociální percepce, vnitřního zpracování a chování (exprese slovní i neverbální). Pozornost je věnována aktivnímu sociálnímu učení. Tím je asertivita správně zasazena do behaviorálního rámce.

Ve druhé kapitole (s. 9 – 14) jsou shrnuty **základní poznatky o vývojovém období adolescence**. Zdá se, že postkonvenční morální fáze (s. 11) není interpretována zcela v Kohlbergovské linii (opomíjí nutný relativismus myšlení). Oceňuji snahu prokázat, jaký význam má nácvik asertivity u adolescentních jedinců.

Ve třetí, poměrně rozsáhlé kapitole (s. 14-34), je podán **nástin teorie asertivity**. V kontextu celé práce ji považuji za velmi zdařilou (opět s výhradou práce s literaturou), logicky členěnou, dobře interpretovanou, podanou s odstupem a porozuměním.

V otázce odpovědnosti ve vztahu k tzv. asertivním právům (s. 29-31) by bylo třeba více promyslet koncept svobody vnitřní jako seberealizace člověka a její propojení s otázkou sebevlády a sebeovládání. Zdá se, že v současnosti jde o dvě odlišně pojímané etické otázky a je možné, že je to právě půda asertivity, která umožní jejich jasnější nahlédnutí.

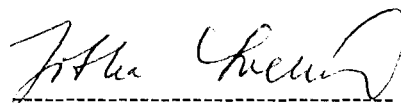
Čtvrtá kapitola je dle názvu zaměřená na **pedagogické aspekty rozvoje asertivních dovedností** (s. 35-62). Týkají se jí zejména subkapitoly 4.1. a 4.2. (první se věnuje otázce využití asertivity v pedagogickém prostředí, kde oceňuji zamyšlení nad tzv. rovnoprávným vztahem, druhá reflektuje spíše již didaktickou stránku výcviku – zde se mi líbí citlivé upozornění na témata, která mohou adolescentům tzv. „jít proti srsti“ - přijímání kritiky, nácvik poskytování a přijímání komplimentů atd.)

Témata výcviku nespecifických i specifických asertivních dovedností (4.3.) jsou zpracována zevrubně a tvoří obsahovou kostru vlastního programu.

Druhá část práce **Program výcviku asertivních dovedností pro středoškoláky**, má povytce charakter výběru technik pro rozvoj asertivních dovedností. Výhrady zásadnější povahy jsou uvedeny v úvodu posudku (ke koncepci práce).

Závěr: Práce A. Sedmihradské odpovídá, i přes některé výhrady, požadavkům kladeným na diplomové texty. Doporučuji ji k obhajobě s předběžným hodnocením
velmi dobře.

V Berouně, dne 25. 8. 2006

Handwritten signature of Jitka Lorenzová in black ink, written over a horizontal dashed line.

PhDr. Jitka Lorenzová, Ph.D., oponentka DP.